

ZPRÁVA Z KONFERENCE O DOMÁCÍM NÁSILÍ „A CO PŘIJDE POTÉ? KDYŽ ROZCHODEM PARTNERSTVÍ DOMÁCÍ NÁSILÍ NEKONČÍ...“ / MARTA VOHLÍDALOVÁ

U příležitosti Mezinárodního dne proti násilí na ženách, kterým Valné shromáždění OSN v prosinci 1999 prohlásilo 25. listopad, se v listopadu 2007 v prostorách Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR konala konference s názvem „A co přijde poté? Když rozchodem partnerství domácí násilí nekončí... Tři instrumenty v rukou násilníků – koho chrání stát?“ Konference byla zaměřena na problém domácího násilí a zejména na hlavní formy pokračování týrání po rozchodu partnerů, kterými jsou pronásledování bývalé partnerky z důvodu vymáhání kontaktu s dětmi proti jejich vůli, tzv. stalking (překládáno jako „tvrdošíjně pronásledování“; tato forma násilí v sobě zahrnuje např. vyhledávání fyzické blízkosti oběti, psaní SMS, dopisů a e-mailů nebo umísťování falešných inzerátů a objednávání zboží) a neplacení výživného na děti.

Mezi prvními vystoupila se svým příspěvkem Jitka Seitlová, zástupkyně ombudsmana, která uvedla, že stížnosti na nevyhmatelnost výživného, obavy z pronásledování agresorem a nečinnost orgánů trestního řízení patří k nejčastějším problémům, s nimiž se lidé (většinou ženy) na úřad ombudsmana obrací. Ve svém vystoupení se soustředila zejména na problém vymáhání neplaceného výživného a nedostatečných postihů za jeho zadržování. Konvencí (nijak nezakotvenou v zákoně) je v současné době za trestný čin považováno, až pokud rodič neplatí výživné 6 měsíců a déle. O tom, jak rozšířené je neplacení výživného v ČR, vypovídá i skutečnost, že v roce 2006 představovalo na Moravě celých 43 % všech trestných činů.

Zdena Prokopová z Informačního a poradenského centra pro ženy-oběti domácího násilí ROSA se ve svém příspěvku zaměřila na problém „stalkingu“. Od ledna 2007 nabyl účinnosti zákon o vykazání násilné osoby ze společného obydlí a týrání osoby žijící ve společné domácnosti je od roku 2005

klasifikováno jako trestný čin. „Stalking“ však dosud není ukotven v českém právním řádu. Podle Prokopové jde přitom o nebezpečné jednání, jehož oběťmi se mohou stát nejen bývalé partnerky, ale celé rodiny nebo instituce, které oběti násilníka pomáhaly.

Právníčka Ivana Spoustová z proFem, o. p. s. ve svém vystoupení hovořila o praktických právních problémech opatrovnických řízení v ČR. Zásadním problémem bývá nedostatek finančních prostředků obětí domácího násilí na kvalitního advokáta, což je často diskvalifikuje v celém soudním řízení o svěření dětí do péče i o rozdělení majetku. Dalším problémem, který se vyskytuje v opatrovnických řízeních, je kolize práva otce na péči o dítě a práva dítěte na harmonický rodinný život. Podle Spoustové totiž soudy ne vždy rozhodují ve prospěch dítěte a stává se, že násilí otce proti matce není bráno v potaz v souvislosti s jeho schopností vychovávat děti. Děti tak bývají soudy svěřovány násilným otcům, kteří si je berou jako rukojmí a vydírají jimi své bývalé partnerky. Na problematičnost vymáhání práva otců na péči o děti v případech domácího násilí upozornila ve svém příspěvku na příkladu Německa rovněž Susanne Hoffmann z Frauenhaus Göttingen (Ženského azylového domu). Německé azylové domy vedou v současné době rozsáhlou kampaň proti zákonu, který nezohledňuje případy domácího násilí, a snaží se prosadit výhradní právo obětí domácího násilí na svěření dětí do péče.

Tato konference se snažila upozornit na problém domácího násilí, který v české společnosti zdaleka není pouze marginálním jevem, a to jak odbornou veřejnost, tak i soudce, kteří tvořili značnou část publika konference. Spolupráce neziskových organizací, státu a osvěta soudců se totiž zdá být neefektivnějším způsobem, jak postavení žen ohrožených domácím násilím zlepšit.

REDAKČNÍ RADA ČASOPISU GENDER, ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI, VÝZKUM

Šéfredaktorka: Mgr. Zuzana Uhde (SOÚ AV ČR, v. v. i., Praha)
Zástupkyně šéfredaktorky: PhDr. Hana Maříková (SOÚ AV ČR, v. v. i., Praha)

PhDr. Marie Čermáková (SOÚ AV ČR, v. v. i., Praha)
Mgr. Radka Dudová, PhD. (SOÚ AV ČR, v. v. i., Praha)
Profesorka Małgorzata Fuszara (University of Warszawa)
Doc. Haldis Haukanes (University of Bergen)
Mgr. Hana Hašková (SOÚ AV ČR, v. v. i., Praha)
PhDr. Marek Hrubec, PhD. (FLÚ AV ČR, v. v. i., Praha)
PhDr. Marta Kolářová (SOÚ AV ČR, v. v. i., Praha)
PhDr. Alena Křížková, PhD. (SOÚ AV ČR, v. v. i., Praha)
Mgr. Marcela Linková (SOÚ AV ČR, v. v. i., Praha)
Doc. Aleksandra Kanjuo Mrčela (University of Ljubljana)

Doc. Beáta Nagy (Corvinus University of Budapest)
PhDr. Magdalena Piscová, CSc. (Sociologický ústav SAV, Bratislava)
Profesorka Anna Pollert (Bristol Business School)
Mgr. Michaela Potančoková (INFOSTAT, Bratislava)
PhDr. Petra Rakušanová, PhD. (SOÚ AV ČR, v. v. i., Praha)
Profesor Steven Saxonberg (FSS MU, Brno)
Věra Sokolová, PhD. (FHS UK, Praha)
PhDr. Iva Šmídová, PhD. (FSS MU, Brno)
Mgr. Jana Valdrová, PhD. (PF JU, České Budějovice)
Doc. Elaine Weiner (McGill University, Montreal)

Asistentka redakce: Eva Nechvátalová